

Załącznik nr 1

Cytaty

Dobry wychowawca, który nie wtłacza a wyzwala, nie ciągnie a wznosi, nie ugniata a kształtuje, nie dyktuje a uczy, nie żąda a zapytuje – przeżyje wraz z dziećmi wiele natchnionych chwil.

Janusz Korczak

Szukaj własnej drogi. Poznaj siebie, zanim zechcesz dzieci poznać. Zdaj sobie sprawę z tego, do czego sam jesteś zdolny, zanim dzieciom poczniesz wykreślać zakres praw i obowiązków. Ze wszystkich sam jesteś dzieckiem, które musisz poznać, wychować i wykształcić przede wszystkim.

Janusz Korczak

Dziecko chce, by je traktowano poważnie, żąda zaufania, wskazówki i rady. My odnosimy się do niego żartobliwie, podejrzewamy bezustannie, odpychamy nieporozumieniem, odmawiamy pomocy.

Janusz Korczak

Całe wychowanie współczesne pragnie, by dziecko było wygodne, konsekwentnie krok za krokiem dąży, by uśpić, stłumić, zniszczyć wszystko, co jest wolą i wolnością dziecka, hartem jego ducha, siłą jego żądań i zamierzeń.

Janusz Korczak

Dziecko chce, by je traktować poważnie, żąda zaufania, wskazówki i rady. My odnosimy się do niego żartobliwie, podejrzewamy bezustannie, odpychamy nierozumieniem, odmawiamy pomocy.

Janusz Korczak

Doświadczenie paru niestosownych pytań, nieudanych żartów, zdradzonych tajemnic, niebacznych zwierzeń uczy dziecko odnosić się do dorosłych jak do oswojonych, ale dzikich zwierząt, których nigdy nie można być dość pewnym.

Janusz Korczak

Dziecko nie może myśleć «jak dorosły», ale może dziecięco zastanawiać się nad poważnymi zagadnieniami dorosłych; brak wiedzy i doświadczenia zmusza je, by inaczej myślało.

Janusz Korczak

...mówiłem nie do dzieci, a z dziećmi, mówiłem nie o tym, czym chcę, aby były, ale czym one chcą i mogą być.

Janusz Korczak

Dziecko jest istotą rozumną, zna dobrze potrzeby, trudności i przeszkody swojego życia. Nie despotyczny nakaz, narzucone rygory i nieufna kontrola, ale taktowne porozumienie, wiara w doświadczenie, współpraca i współżycie.

Janusz Korczak

Dialog, w którym godność stron jest jednakowo ceniona, pozwala każdemu wypowiedzieć swoje myśli, uczucia, marzenia, potrzeby i cele. Partnerzy nie próbują zagadać siebie nawzajem ani rozcieńczać przedmiotu rozmowy pustym teoretyzowaniem.

Jesper Juul

Jakość dialogu między dorosłym i dzieckiem polega na woli i zdolności do obrony swojego punktu widzenia oraz do wysłuchania głosu drugiej strony. Jeśli natomiast punkt widzenia i wzajemne życzenia będą tylko krytykowane i sprowadzane do zera, to z dialogu zrobi się walka, a z niej nie wyniknie na pewno nic konstruktywnego. I to niezależnie od tego, czy będzie prowadzona w sposób cywilizowany, czy nie. Zarówno ten, kto ją wygra, jak i ten, kto przegra, będą na końcu tak samo samotni – i to jest jedyny możliwy do przewidzenia jej rezultat.

Jesper Juul

Prawdziwy nauczyciel broni uczniów przed swoim wpływem. Zachęca raczej do wiary w siebie. Kieruje ich wzrok nie na swoją osobę, ale na tego ducha, który jemu samemu daje siłę.

Amos B. Alcott

W życiu przydaje się mentor, nauczyciel. Ktoś życzliwy, kto popchnie nas nawet leciutko, ale we właściwym kierunku. Puknie palcem w mapę i wskaże drogę, której początku sami nie umieliśmy odnaleźć.

Andrzej Pilipiuk

Nauczyciel jest skazany na wieczne samodoskonalenie.

John C. Dana

Nauczyciel, który potrafi wzbudzić wyższe uczucia dla jednego choćby dobrego czynu, jednego dobrego wiersza – osiąga więcej aniżeli ten, który zapełnia naszą pamięć nieskończonymi rzędami przedmiotów naturalnych, sklasyfikowanych pod względem nazwy i kształtu.

Johann Wolfgang von Goethe

Często osobowość nauczyciela jest ważniejsza od posiadanej przez niego wiedzy.

Soren Kierkegaard

W Chinach nauczycieli nazywa się budowniczymi narodu; czas, byśmy naszych nauczycieli nazywali tak samo.

Barack Obama

Wielcy nauczyciele zawsze rozumieli, że ich zadaniem nie jest nauczanie przedmiotu, ale uczenie uczniów.

Ken Robinson

Nauczyciel odmienia życie każdego dziecka, całych rodzin, jak i przyszłość nas wszystkich.

Barbara Cage

Dziecko, które naprawdę pokochało swoje otoczenie i wszystkie żyjące stworzenia, które odkryło radość i entuzjazm w pracy, daje nam powód, by mieć nadzieję... Nadzieję na pokój w przyszłości.

Maria Montessorii

Załącznik nr 2

Badania J. Hattiego

W poniższej tabeli wymieniono wpływ niektórych badanych czynników na proces uczenia się. Te, w których wynik mieści się w przedziale 0,15 - 0,4 to typowe wyniki osiągane w typowej szkole przez typowego nauczyciela, a to, co powyżej 0,4 jest traktowane jako element dający pożądany wpływ na rozwój młodych ludzi.

Czynniki wpływające na wyniki w nauce	Wyniki (barometr wpływu)
Samoocena	1,44
Ocena kształtująca	0,90
Informacja zwrotna (feedback)	0,73
Relacje nauczyciel – uczeń	0,72
Nauczanie oparte na rozwiązywaniu problemów	0,61
Cele będące wyzwaniem	0,56
Wpływ rówieśników	0,53
Zaangażowanie rodziców	0,51
Uczenie się w małych grupach	0,49
Motywacja	0,48
Zadawanie pytań	0,46
Stawianie wysokich oczekiwań	0,42
Praca domowa	0,29
Indywidualizacja nauczania	0,23
Wielkość klasy	0,21
Szkoły społeczne	0,20
Dodatkowe programy nauczania	0,17
Powtarzanie klasy	0,16
Podział na grupy według zdolności	0,12
Szkolenie nauczycieli	0,11
Wiedza merytoryczna nauczycieli	0,09

Załącznik nr 3

Przemyślenia

Zastanówcie się, o czym warto rozmawiać z uczniami i rodzicami. Wspólnie poszukajcie odpowiedzi na poniższe pytania.

1. Jaki powinien być absolwent naszej szkoły? Jakie umiejętności powinien mieć, jakie prezentować postawy?
2. Jakie postawy i umiejętności będą potrzebne absolwentowi naszej szkoły/mojemu dziecku za 5,10, 20 lat? Czy to, co robię teraz jako wychowawca/rodzic, wspiera rozwój w tym właśnie kierunku?
3. Jakie tematy wychowawcze są istotne dla dzieci i młodzieży w tym wieku? Co moi uczniowie już wiedzą/potrafiają, a nad czym należy pracować? Kto to zrobi i w jaki sposób?
4. Jakie postawy i umiejętności chcę rozwijać u swoich uczniów we współpracy z rodzicami?
5. Jakie zasoby mają rodzice moich uczniów? Co już wiedzą/potrafiają, a nad czym powinni jeszcze popracować? Kto i w jaki sposób będzie im w tym pomagał?
6. Czego potrzebuję, aby podnieść jakość prowadzonych przez siebie zajęć z wychowawcą oraz spotkań z rodzicami?
7. Czego potrzebują i oczekują rodzice moich uczniów podczas spotkań?
8. Czy otoczenie ma znaczenie? Na co zwrócić uwagę przy aranżacji przestrzeni do spotkań/godzin wychowawczych?

Załącznik nr 4

Karta autorefleksji - mój rozwój

1. Misja

W co wierzę? Jakie wartości są dla mnie ważne?

2. Moja tożsamość

Kim jestem? Jakim jestem nauczycielem? Jakim chcę być nauczycielem?

3. Moje przekonania:

W jaką edukację wierzę? Czym jest dla mnie uczenie, nauczanie? Co oznacza dla mnie wiedza?

4. Moje kompetencje

W czym jest dobry/a? Co umiem? Jak wiedzę posiadam?

5. Moje zachowanie

Jak uczę? Co robię, aby osiągać cele edukacyjne i wychowawcze?

6. Środowisko, w którym pracuję

Z kim pracuję? Co napotkam w pracy? Jakie mam warunki pracy?

Co jest moim celem rozwojowym jako wychowawcy?

Polecamy przeczytać

John Hattie, Widoczne uczenie się dla nauczycieli, wyd. Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2015 r.

Robert J. Marzano, Sztuka i teoria skutecznego nauczania, wyd. Civitas, 2015 r.